

Sèrie “Educació mediàtica per a una ciutadania crítica” Temporada 03. Periodisme i educació mediàtica

1.- Títol i Autoria

Unitat Temàtica núm. 3

El periodisme com a construcció de la realitat

Nadia Alonso López, Universitat Politècnica de València

2.- Duració del vídeo

4 minuts i 16 segons

3.- Contingut del vídeo

El vídeo comença amb una introducció sobre la rellevància dels mitjans de comunicació a l'actual ecosistema mediàtic. Tot seguit, s'explica el concepte de mediació periodística i la seva rellevància per a comprendre el paper del periodisme i els mitjans de comunicació en el procés de construcció de la realitat. Seguidament, es fa referència al concepte d'objectivitat i al procés de selecció informativa basat en criteris com ara actualitat, proximitat, rellevància i interès. Després, s'expliquen les fonts informatives i s'emfatitza la importància de verificar les informacions. Finalment, es mostren exemples de com una mateixa notícia pot ser tractada de manera diferent per diferents mitjans, ressaltant la necessitat de desenvolupar una capacitat crítica per interpretar la informació.

4.- Objectius de la Unitat Temàtica

- Explorar el paper del periodisme i dels mitjans de comunicació en el procés de construcció de la realitat.
- Conèixer com els criteris de selecció informativa influeixen en l'objectivitat de la informació.
- Entendre què són les fonts informatives i la importància de verificar-les.
- Comprendre la importància de desenvolupar una capacitat crítica davant de la informació.

5.- Activitats d'aula

- Debatre sobre el paper del periodisme i dels mitjans de comunicació en la construcció de la realitat.
- Mirar les portades de mitjans de les edicions digitals de quatre diaris i comparar-les en funció de criteris com: notícies a la portada, ordre de les notícies, llenguatge als titulars, elements gràfics i multimèdia.
- Escoltar els monòlegs dels presentadors dels programes matinals de ràdio a les quatre emissores principals a Espanya. Comparar-les en funció de criteris com ara: selecció dels fets, rellevància i enfocament.
- Taller de comprovació de fonts informatives a notícies de diferents mitjans.

6.- Recursos addicionals

Manual d'estil de RTVE. [Manual de Estilo de RTVE](#)

La UNESCO promou el pluralisme i la diversitat dels mitjans de comunicació.
<https://www.unesco.org/es/media-pluralism-diversity>

Alisa Miller (2008). Com les notícies distorsionen la nostra visió de món.
https://www.ted.com/talks/alisa_miller_how_the_news_distorts_our_worldview

Fundació Gabo, Recursos. <https://fundaciongabo.org/es/recursos>

La Vanguardia. Què són les fonts i per què són tan importants a Periodisme.
<https://www.lavanguardia.com/vida/junior-report/20201030/4969747102/fuentes-importantes-periodismo.html>

7.- Referències seleccionades

Berganza Conde, María Rosa, Oller-Alonso, Martín y Meier, K. . (2024). Los roles periodísticos y la objetividad en el periodismo político escrito suizo y español. *Revista Latina de Comunicación Social*, (65). <https://doi.org/10.4185/rlcs-2010-1087>

Casero-Ripollés, Andreu; López-Rabadán, Pablo (2012). La evolución del uso de las fuentes informativas en el periodismo español. En: III Congreso internacional comunicació i risc, marzo 2012, Tarragona, pp. 1-22. ISBN: 978 84 615 5678 6. https://ae-ic.org/Tarragona/contents/comunicacions_cd/ok/311.pdf

Castells, Manuel (1996). *La era de la información*. Madrid: Siglo XXI

Gómez-Calderón, Bernardo y López-Martín, Álvaro (2024). La Verificación de Datos en los Medios de comunicación Españoles: Rutinas, Fuentes, Herramientas y Grado de Formación de los Periodistas. *Profesional de la Información*, 33(1). <https://doi.org/10.3145/epi.2024.0010>

Lara-Aguilar, Jhonatan, Mila-Maldonado, Juan Arturo, Mora-Noguera, Angy y Valle Varela, Dennis (2023). Enmarcando la Guerra. Agenda Setting y Framing en torno al conflicto bélico Rusia-Ucrania de 2022. *GIGAPP Estudios Working Papers*, 10, 77-100. <https://www.gigapp.org/ewp/index.php/GIGAPP-EWP/article/view/290>

Mauri-Rios, Marcel, López-Meri, Amparo y Perales-García, Cristina (2020). La ética profesional de los periodistas frente a los gobiernos y políticos: Percepciones de los profesionales y ciudadanos en España. *Revista Latina de Comunicación Social*, (77), 295-308. <https://doi.org/10.4185/RLCS-2020-1459>

Pérez Curiel, Concha, Jiménez Marín, Gloria y García Medina, Irene (2020). Influencia de agendas y estudio de *framing* en el marco electoral del Procés de Catalunya. *Revista Latina de Comunicación Social*, (75), 27-51. <https://doi.org/10.4185/RLCS-2020-1415>

Rodríguez-Virgili, Jordi, Sierra, Aurken y Serrano-Puche, Javier (2023). Roles profesionales y funciones del periodismo: expectativas y confianza de los españoles. *Vivat Academia*, 156, 24-46. <https://doi.org/10.15178/va.2023.156.e1470>

8.- Fitxa tècnica del vídeo

Direcció de projecte: Javier Marzal Felici; Marta Martín Núñez; Teresa Sorolla Romero

Producció: Roberto Arnau Roselló y Antonio Loriguillo López

Guió i realització: Nadia Alonso López

Presentadors: Lara Piñana y Vicent Moya

Equips audiovisuals i plató: Laboratori de Ciències de la Comunicació UJI

Direcció de fotografia: Juan Plasencia García

Edició i postproducció: Claudia Ferrando Paulo

Ajudant de postproducció: Rubén Nieto González

Supervisió de muntatge: Jordi Montañana

Direcció d'art: Daniel Zomeño

Grafisme i efectes de postproducció: Adam Brenes, Micrea Film Projects S.L.

Revisió lingüística: Grup d'Investigació I.T.A.C.A.-UJI

Imatges: Artgrid, À Punt Mèdia

Música: Artlist

Amb la col·laboració de: Universitat de València, Universitat Jaume I, À Punt Mèdia, CEFIRE de Castelló de la Conselleria d'Educació de la Generalitat Valenciana

Una producció del: Laboratorio de Ciencias de la Comunicación, UJI

Amb el suport de: Càtedra Interuniversitaria de Análisis y Prospectiva Audiovisual en la Universitat Jaume I del Consell de l'Audiovisual de la Comunitat Valenciana, Càtedra RTVE-UJI "Cultura Audiovisual i Alfabetització Mediàtica" i Projecte de Recerca "Alfabetització mediàtica als mitjans de comunicació públics" (AMI-EDUCOM) PID2022-1288NB-I00, finançat pel Ministeri de Ciència, Innovació i Universitats i l'Agència Estatal de Recerca.

